

te beha-
val was,
moeten
uitrukken,
een Syno-
n de jon-
peten loo-
t een man
kerk be-
heel het
lat aan de
noot aan
e mogen
hij het
de Ned.
worden
gen dezer
geval te
het hier
Patrio-
tan werk-
d voor of
r van den
dit geval
niet rust
iets ge-
vers on-
eisch ge-
ullen op
r terrein
erv, kerk
inziger
een jaren
en.
in dezen
in leiden,
missen,
van mild-
„heilige
it er een
lijk, die
niet met
tijd en
dat op
oomsche
wat nog
eden, uit
redden,
Christe-
en, enkel
synodaal
n.
sme van
nize By-
neer en
uitkomst
estelijke
af komt
heid van
um heb-
chisatie
tus van
nemend
ig punt
in nage-
vragen
den zóó
en kan.
e min of
aan het
roemde
bekende
dat de
zochten
voldeed
ing het
e in dit
ben, dat
oor zijn
Voetius
ijk, om-
e Latijn
enis die
Neder-
e niets
te druk
dig.
s Hoge
al zijn
in deze
bandjes
litt is,
el, dat
t men
fdestuk
andere
zonder
vinden
la men
nes er
weefn.
t.
stbaar.
oetius
a band
idjen.
ideker
g eens

Men mag Willem den Zwijger niet af-
beelden in een generaalspak van den tegen-
woordigen tijd.
Voetius te portretteeren in zwarten rok,
met open vest en witte das zou den goeden
smaak beledigen.
En iets dergelijks is hier geschied.
Het gold hier een religieus werk van
ernstigen aard, en wel een werk uit de
dagen van de Dordtsche Synode.
Hier had dus een band bij gehoord, die
ernstig van karakter, sober in stijl en antiek
van opvatting was.
En daarvoor in plaats biedt men ons
thans een luchtig phantasiebandje zonder
stijl of toon.
Zelfs de kleur is smakeloos.
Zeeren hopen we dan ook, dat de Gebr.
Huge, die anders met deze uitgave eere
inleggen, dit onmogelijk bandje zoo spoedig
mogelijk aan den kant zullen zetten, en
Voetius weer kleeden zullen in een gewaad,
dat bij hem past.

Te waardeeren en verre van onverdien-
stelijk is de poging die de organist W. J.
Mennes heeft gewaagd, om onze huiselijke
gewijde muziek met een nieuwe bijdrage te
verrijken.

Van Bethlehem naar den Olijberg is de
titel van de acht liederen die hij dichtte
op muziek zette. De uitgave zag het
licht bij de heeren Hóvker en Zoon.

Ze zijn ons een levensteeken.
Een volk dat iets van den vrede Gods
verstaat, weet van jubelen en blijde te zijn
en heeft behoefte aan zang en toonkunst.

Zoolang het bij proza blijft is nog te
veel het redeneerend verstand aan het woord.
Eerst waar de zang komt jubelt het leven.
Toch vergeet ook de zanger de waarheid
van het proza niet te zeer uit het oog.

Iets wat tot ons leedwezen ook den heer
Mennes op een enkele punt overkwam, met
name in zijn *Pinksterlied*.

Op het Pinksterfeest te zingen: *Daal Gij
nu ook neder, o Geest van den Vader*, is
feitelijk het Pinksterwonder loochenen.

Pinksteren toch beteekent juist dat de Hei-
lige Geest toen in Gods kerk is neerge-
daald en sinds die kerk nooit verlaten heeft.
In den zin van het Pinksterfeest kan Hij
dus niet op ons nederdaalen, want Hij is bij
ons en heeft woning bij ons gemaakt.

Ook de bede: „o, Heilige Vader, schenk
ons het geloof“, gaat niet. Wel: Versterk
ons geloof, verrijk ons geloof, maar niet:
Schenk ons het geloof.

Immers een schare, die dit bidt, belijdt
hiermee nog geen geloof te hebben, en hoe
zou zulk een schare zoo iets bidden kunnen?

KUYPER.

Uit de Pers.

In de *Vrije Kerk* schrijft Ds. Beuker in
zake de vereeniging:

Overschrijft zij we met de *Herant* van oordeel dat
de vereeniging der Kerken van Gereformeerde be-
lijdenis en van Calvinistische type een zeer belang-
rijke zaak is. Als ze gelukkig tot stand mag komen,
waaraan we nauwelijks meer twijfelen, dan zal Satan
er spijt van hebben en onze Synodale tegenstanders
zullen het niet met lede oogen aanzien. Men zal
ons dan niet langer tegenstanders kunnen uitspelen.
En als de nu nog reeds Gereformeerde samen-
vergaderen, samen bidden, en samen werken, dan zal
de onderlinge liefde nieuwe kracht ontvangen. Het
kan een nieuwe opwekking geven voor alle Gerefor-
meerden. Als de liefde weer aan 't woord komt, en
straks overeenkomstige Gereformeerde belijdenis en
kerkenorde aan 't werk gaat, dan zal ze niet nalaten
ook invloed naar buiten te oefenen. De Gereformeerden
in het Ned. Herv. Kerkgenootschap komen er meer
door in de klein. Ze hebben dan te kiezen tusschen
de hiërarchische synodale Ned. Herv. Kerk van 1816
en tusschen de vereenigde Gereformeerde Kerken
dezer landen op belijdenis en Dordtsche Kerkorde
gegrond. Zij kunnen dan niet meer zeggen: „ik weet
wel dat de Ned. Herv. Kerk niet past, maar de
Gereformeerde Kerkengroepen zijn het ook niet
elkaar niet eens. Dus als ik uit het synodale genoot-
schap uittreed, dan weet ik nog niet bij welke groep
ik wezen moet.“ Dit voorwonder is dan vervallen.
Of door den sterken arm der liberale overheid de
kerkegebouwen en kerkelijke goederen der voormalige
Gereformeerde Kerken in de handen der Gereformeerde
wettige genootschap zijn gespeeld en in die handen,
zoolang God het gedooft, gelaten worden, dat zal
een ernstig beklag van dien naam des Heeren op den
duur niet tegenhouden om te zien waar eigenlijk toet
de Gereformeerde Kerk der vaderen te vinden is, noch
hem beletten om zich daar te voegen.

Als de eenheid der kerken in de *Gereformeerde
Akte* (want zoo zullen ze na de vereeniging toch
moeten heeten) gaat doorwerken, dan zal men eens zien
of deze ook bij machte is om eigen kerken te bouwen,
om eigen armen, eigen scholen, eigen zending etc.
te onderhouden. Laten onze synodale tegenstanders
dan tegen ons optreden met hun aardsverdelijke kerk-
gebouwen, en met hun landeractiemannen. Wij zullen
den strijd voeren voor de Gereformeerde belijdenis,
Gereformeerde Kerkengroepen en niet de Gereformeerde
praktijk. We zullen zien wie het op den duur winnen
en den lande het meeste heil bereiden zal. De strijd
gaat om de eere Gods, om de kroonrechten van
Christus, om het gezag van Gods heilig Woord en om
het behoud van duizende zielen.

Die met ons is, is meerder dan allen die tegen ons
zijn. Bij heeft gezegd: „De poorten der hel zullen
haar niet overweldigen.“

Laten wij Gereformeerden echter niet af laten van
aanhoudend gebed, dat we in en na de vereeniging
mogen kunnen zeggen: „de Heere wrocht mede.“
Zonder zijnen zegen is alles ijdel. Laat ons, al gelukt
ook de vereeniging volkomen, is al werden ook al de
op zich zelve staande gemeenten, hier en daar in het
land verstoofd, der Gereformeerde beginselen indachtig
en gehoorzaam en alsoo mede in 't Gereformeerde
kerkverband opgenomen. Laat ons, zeg ik, ook dan
nog niet op ons groot getal, noch op groote talenten
en dege organisatie steunen, maar enkel en alleen op
den Heere. Laat ons ernstig smeken om een nimen
uitroeping des H. Geestes, opdat vooral het zaad der
Kerke den Heere leere vroezen. Wij behoeven, in
goeden zin, een nieuwe opwekking, een nieuwen adem
des Geestes over de uitgeleide Kerken, zoolwel als
rondom haar. Wij willen geen Methodisten wezen,
maar wij willen evenmin zoo Gereformeerde worden,
dat we niet om wedergeboorte, om bekering en om
al de weldaden der genade mensche, welke God ons
in zijn verbond heeft beloofd en door den H. Doop
aan ons en ons zaad heeft verzegeld.

Och, dat de hemelen scheurden en de Heere Zich
eens bij vernieuwing ontkende. Dan zullen wij weer
elkaar toeroepen: „God heeft bij ons wat groots ver-
richt.“... deze en die is in Sion geboren. Dan zullen
niet alleen onze beschouwingen en voorstellingen door
voed worden van echt Gereformeerde beginselen,
maar dan zullen ook de harten worden bevestigd in
den onnaspeurlijken rijkdom van Christus en ruste
vinden, tegen allen twijfelgeest in, in de eeuwige
vastigheden van Gods verbond en beloften. En met
den dichter zullen ook wij dan kunnen:

„Mijn ziel zoo nieuwe kracht ontvangen,
Verzadigd als met vet en smeer:
Mijn hart zou U vol vreugd, o Heer!
Verheffen in mijn lofgezangen.“

Dit is geheel uit ons hart geschreven.
En juist in de zekerheid, dat deze bede in
vervulling zal gaan, ligt het schoone van onze
toekomst.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

MEMORIE

van de Deputaten in zake de vereeniging
der Gereformeerde Kerken, na onder-
linge correspondentie, respectievelijk aan
de Kerken, door welke zij benoemd
waren, aangeboden.

Deputaten van de Nederduitse Gereformeerde
Kerken, na correspondentie met de Deputaten
der Christelijke Gereformeerde Kerk.

oordelende dat de hun opgedragen last en
macht hen toeliet, om, ter voorbereiding van
de definitieve vereeniging, bij wijze van cor-
respondentie te bespreken, welke onderwerpen
op de aanstaande Synoden uit den aard der
zaak in aanmerking zullen komen,
en overwegende dat het voor de Kerken
nuttig wezen kon, om nog vóór de vergade-
ringen, die met het oog op de vereeniging
staan gehouden te worden, een opgave van
deze onderwerpen te ontvangen.

hebben de eer, aan hunne Kerken onder-
staande *Memorie* te doen toekomen, als resul-
taat van besprekingen, op een tweetal verga-
deringen te Amsterdam op 19 Februari en te
Utrecht 4 Maart j.l. gehouden. Zij onthouden
zich daarbij geheel van eenig oordeel of advies;
alleen noemen zij de onderwerpen, en voegen
er telkens een korte toelichting aan toe.

Als inleiding ga hierbij voorop een korte
Resumt van hetgeen door beide Synoden,
te Leeuwarden en te 's Gravenhage, reeds over-
gekoomen is.

Nu het Reglement van 1869 voor de Chris-
telijke Gereformeerde Kerk in dien zin gewij-
zigd is, dat de Kerkenorde van Dordrecht
1618/19 de plaats daarvan inneemt en den
dienst daarvan vervult, en daarmede naar het
oordeel van Deputaten der Ned. Gereformeerde
Kerken voldaan is aan de voorwaarde, door
de Synode te 's Gravenhage gesteld; moet uit-
gangspunt van alle verdere bespreking en nau-
were vereeniging de grondslag zijn, waarop de
beide Synoden te Leeuwarden en te 's Graven-
hage zich hebben geplaatst.

Daarbij hebben de Kerken van beide groe-
pen over en weer elkander erkend als Gerefor-
meerde Kerken naar Belijdenis en Kerken-
orde. Zij hebben niet gestreefd naar een een-
stemmig oordeel over elkaanders oorsprong en
verleden. Veel meer hebben zij de verschillende
methoden van reformatie aan ieders consciëntie
overgelaten, en slechts waarborgten tegen ken-
king van elkaanders overtuiging gezocht. Maar
elkaar over en weer erkennen, gelijk zij op
dit oogenblik zich aan elkander aanboden,
hebben zij aan lidmaten, leeraars, candidaten,
ambten, attesten en tucht gelijke rechten en
geldigheid toegekend. Zij namen samen het
besluit, om na de vereeniging geen Kerkeraden
meer te formeeren in plaatsen, waar reeds een
door haar erkende Gereformeerde Kerk bestaat.

Zij bepaalden dat de leden der verschillende
Kerken vrij waren, om na de vereeniging te
blijven waar zij vóór dien tijd kerkelijk behoorden.
En zij hebben eindelijk beide het beginsel
aanvaard, dat de Kerken een eenrichting moesten
hebben voor de opleiding harer leeraars,
ten minste wat de godgeleerde vorming betreft,
maar daarnaast tevens uitdrukkelijk het begin-
sel van vrije studie gehandhaafd.

De onderwerpen, waarop de aandacht dient
gevestigd te worden, zijn elf in getal:

1. De grensregeling der plaatselijke Kerken.

TOELICHTING. Om van den gelegden grond-
slag uit tot een nauwere vereeniging te komen,
zullen de kerken de grenzen moeten regelen,
die de plaatselijke kerken (gemeenten) van
elkaar scheiden. Thans loopen deze dikwerf
uit en dooreen. Wel lieten de synoden te
Leeuwarden en te 's Gravenhage aan de leden
de vrijheid, om na de vereeniging te blijven
onder den kerkeraad, onder wien wij vroeger
stonden. Maar voor het vervolg is regeling der
grenzen toch dringend noodig. Zonder twijfel
behoort deze zaak in de eerste plaats tot de
werkzaamheid der verschillende klassen. Maar
het is toch wenschelijk, dat de synoden de
beginselen aangeven, waarnaar deze regeling
in iedere klasse, en dus zooveel mogelijk overal
in gelijken zin en geest, geschieden zal. Er kan
immers te rade gegaan worden met de oude
historische en met de burgerlijke grenzen. Men
kan ook trachten, zooveel doenlijk bestaande
en gemakkelijk aanwijsbare grenzen te hand-
haven. En eindelijk kan men ook rekening
houden met de roeping, om op alle plaatsen
de gemeente Gods tot openbaring te brengen.

2. Roeping onzer Kerken tegenover de Gerefor- meerden, die nog niet met ons vereenigd zijn.

TOELICHTING. Beide synoden hebben erkend,
dat de gereformeerde kerken in historische
betrekking staan, tot die aloude gereformeerde
kerken, wier eens zoo deugdelijke formatie in
het Nederlandse Hervormde Kerkgenootschap
is te gronde gegaan. En beide hebben de bij-
zondere verplichting gevoeld en uitgesproken,
welke op onze kerken rust tegenover allen, die
in dat genootschap zijn achter gebleven, of
reeds op een of andere wijze zich daarvan
hebben losgemaakt. Er volgt daaruit, dat op
plaatsen, waar nog geen gereformeerde kerk-
raad met ons in verband kan treden, zoolang
moet worden gearbeid, tot ook daar de refo-
matie worde terhand genomen. Ook deze roe-
ping gaat zeker allereerst de klassen aan. Deze
zullen ook hebben te regelen, op wat wijze
nu reeds opgetredene, of nieuw optredende
gereformeerde kerkeraden in het verband der
gereformeerde kerken kunnen worden opge-
nomen. Maar de synoden behooren de roeping
toch uit te spreken en aan te dringen, die te
dezen aanzien op alle kerken afzonderlijk en
gezamenlijk tegenover de achtergeblevene gerefor-
meerden rust.

3. Ineenomelting der plaatselijke Kerken.

TOELICHTING. Ter plaatse, waar twee elkan-
der erkennende Gereformeerde Kerken zijn,
vindt de vereeniging haar einddoel alleen in
volledige saamenstelling. Met wederzijdsche
erkenning en correspondentie mag men naar
gereformeerde beginselen op den duur niet
tevreden zijn. Natuurlijk raakt ook deze zaak
in de eerste plaats de plaatselijke kerken en
de klassen. Maar er kunnen zich bij deze
ineensmelting moeilijkheden voordoen, waarop
de Synoden zullen hebben te letten, en die zij

misschien door eenigen goeden raad of voor-
slag, of ook door het benoemen van een
Commissie van advies, kunnen verminderen of
uit den weg helpen. Vooral het verschil in de
wijze, waarop de kerken tot dusver haar finan-
ciel beheer voerden, kan bezwaren voor de
ineensmelting opleveren. Eenzijds toch zijn
de Kerkeraden als zoodanig met deze admini-
stratie belast. Anderzijds behelpt men zich
met de Kerkelijke Kassen, welke als een maat-
regel voor de rechtszekerheid der goederen
dusver niet scheen te kunnen worden gemist;
en, ook al streeft men er naar haar zoo spoed-
ig mogelijk overbodig te maken, toch nog
tijdelijk zal moeten worden geduld. Indien om
deze of andere redenen ineensmelting voorals
nog niet is te verkrijgen, zal de Synode een
leidsraad moeten aangeven voor de wijze,
waarop correspondentie tusschen de plaatselijke
kerken kan aangegaan en onderhouden worden.

4. Saamvoeging der kerken in Classen en Provincien.

TOELICHTING. Een ander onderwerp, dat de
aandacht der Synode vragen zal, is de saam-
voeging in klassen en provincien. Reeds de
aanstaande Synoden zullen deze zaak ter hand
moeten nemen, en een voorloopige regeling
moeten vaststellen, opdat de eerstvolgende
klassikale en provinciale vergaderingen ter-
stond naar die nieuwe regeling kunnen saamen-
komen. Deputaten zullen daarom ook een
schets van zulk een groepeerling in gereed-
heid brengen, opdat de Synoden, in verband
met de instructien der riindere vergaderingen,
daarvan desverkiezende zich bedienen kunnen.
Ook bij deze regeling zal men rekenen kun-
nen met de oude historische, met de burgerlijke,
of met andere duidelijke aanwijsbare grenzen;
voorts met plaatselijke ligging, afstanden, reis-
gelegenheden enz. Tevens zullen de Synoden,
om de vereeniging in werking te doen treden,
voor de eerste maal in iedere klasse en pro-
vincie een kerk moeten aanwijzen, die de
eerstvolgende klassikale en provinciale verga-
deringen saamenroep. Natuurlijk is heel deze
regeling een voorloopige. Elke latere kerkelij-
ke vergadering heeft overkork het recht, om
veranderingen voor te stellen. Maar deze eerste
en eenige maal moeten de Synoden deze zaak
regelen, om de vereeniging in de praktijk in
werking te doen treden.

5. Huishoudelijke Bepalingen.

TOELICHTING. Beide groepen van Kerken
hebben allengs verschillende huishoudelijke
Bepalingen gemaakt. Wij voortaan de rege-
ring der Kerken naar éénen regel behoort te
geschieden, moet ook in die Bepalingen over-
eenstemming worden gebracht. Wat in die
Bepalingen beiderzijds gelijk is, zou bijv. voor-
loopig van kracht kunnen blijven; wat met
elkander strijdt, voorloopig overschort; en het
overige door de Synoden of door een daartoe
benoemde Commissie uitgezocht en geschikt
kunnen worden. Verschillende zaken verlangen
hierbij terstond een regeling door de Synoden,
als b.v. hoe voortaan de afvaardiging naar
klassen, provincien en synode geschieden zal,
hoe de kosten zullen gedragen worden enz.;
voorts hebben ook de klassen en provincien
niet en daar nog hare huishoudelijke bepalingen;
maar deze hebben zij zelf, zoo noodig, op
hare eerste samenkomsten te herzien.

6. Naam der vereenigde Kerken.

TOELICHTING. De naam, dien de thans zich
vereenigende Kerken dragen, is verschillend,
en moet na de vereeniging voor allen dezelfde
zijn. Wat zij nu reeds in haar naam gemeen-
schappelijk hebben, is de bijvoeging van „Gere-
formeerde“. De Synoden zullen hebben te
beslissen, of hieraan nog een nadere bepaling,
Vereenigde, Christelijke, Nederduitse of
dergel. zal moeten toegevoegd worden. Daar-
bij zal slechts alle schijn te vermijden zijn, dat
de ene groep van Kerken in de andere over-
gegaan en opgenomen zij. Zoodra de vereeni-
ging definitief is gesloten en de naam is vast-
gesteld, zullen de beide Synoden hiervan ken-
nis moeten geven aan de Regering, met
vermelding dat de Chr. Geref. Kerk en de
Nederd. Geref. Kerken voortaan in vereeniging
met elkander onder dezen nieuwen gemeen-
schappelijke naam wenschen te leven. Daarbij
zullen de Synoden er de aandacht op moeten
vestigen, dat twee kerken ter zelfder plaatse,
zoolang zij niet ineensmelten, aan den gemeen-
schappelijke naam nog een onderscheiding
moeten toevoegen, ontleend aan straat, gracht,
adres van den kerkeraad of dergelijk.

7. Officieel orgaan.

TOELICHTING. Tot dusver werden *Basuin*
en *Herant* gebruikt als het officieel orgaan
van de Chr. Geref. Kerk en van de Ned. Geref.
Kerken. Ook hierin zal, zoo mogelijk over-
eenstemming moeten gebracht worden. En
tevens zullen de synoden een zegel moeten
aannemen, dat als symbool voor de gezamen-
lijke kerken geldt.

8. Opleiding van predikanten.

TOELICHTING. De synoden te Leeuwarden
en te 's Gravenhage hebben beide het beginsel
gehuldigd, dat de kerken zelve eenen richting
moeten hebben voor de opleiding harer Di-
naren, althans wat de godgeleerde vorming
betreft; maar beide tevens ook het beginsel
van vrije studie erkend en gehandhaafd. De
bestaande toestand is daarmede beiderzijds
aanvaard. Die toestand is echter zeer ver-
schillend: de opleiding der aanstaande Bedie-
naren des Woords loopt ver uiteen. Propae-
deutische, tijd van studie, praeparatoir-examen,
op treden in de gemeente, examens aan de scholen
en in de klassen, peil en omvang der examens
zijn in de beide groepen van kerken geheel
anders geregeld. Ook hierin zal, althans op den
duur, overeenstemming moeten komen.

Indien deze zaken echter van te groot ge-
wicht zijn, om ze nu reeds op de aanstaande
synoden geheel of gedeeltelijk af te handelen,
zouden de synoden daarvoor Deputaten kunnen
benoemen, die voor de synode ten volgenden
jare een plan voor een nieuwe regeling ont-
werpen en indienen. Maar in ieder geval
zullen de beide synoden dan toch nu reeds
door eenige bepalingen moeten voorzien in den
toestand tot de eerstvolgende synode, vooral
met betrekking tot het peremptoir of klassikaal
examen na de beroeping der candidaten.

9. Zending.

TOELICHTING. Ook de zaak der zending,
zoolwel onder de Joden als onder de Heidenen,
eischt nadere regeling. Zij wordt tot dusver
door de Christ. Geref. kerk en de Ned. Geref.
kerken op verschillende wijze gedreven. De
Christ. Geref. kerk liet haar geheel van de kerk
uitgaan. Van de Ned. Geref. kerken werd zij
tot dusver alleen behartigd, in verband met de
Ned. Geref. Zendingvereeniging. Zoo mogelijk,
zullen de Synoden op dit terrein saamenwerking
tot stand moeten brengen.

10. Algemeene Bezittingen.

TOELICHTING. De Christ. Geref. kerk heeft
reeds eenige algemeene eigendommen verkre-
gen, en bezit ook eenige algemeene kassen,
voor de Theol. School; voor Emeriti-predikan-
ten, predikants weduwen en weezen; voor de
zending onder Joden en Heidenen. Indien de
Nederl. Geref. kerken nu de proceskosten af-
betaalden, en voorts voor al dezen arbeid tot
saamenwerking gezind zijn, gelijk te verwachten
is; zou er waarschijnlijk geen bezwaar bestaan,
om deze tot het gemeenschappelijk eigendom
te maken van de vereenigde Gereformeerde
kerken.

11. Mandaat der Afgevaardigden ter Synode.

TOELICHTING. De beide Synoden zullen ten
slotte nog een of meer vereenigde zittingen
moeten houden, ten einde eenige Commissien
te benoemen voor de correspondentie met de
Regering, voor de regeling van de opleiding
der aanstaande predikanten enz. en misschien
ook, om nog enkele andere zaken als uitvloe-
sel van de vereeniging nader te bespreken.
Daarom is het noodig, dat de kerken aan de
afgevaardigden ter Synode de macht schenken,
om in vereenigde zitting met de Synode der
andere groep samen te komen en aan de
behandeling der daar voorkomende zaken deel
te nemen.

Dit zijn de punten, die naar het oordeel
van Deputaten beiderzijds op de aanstaande
Synoden vooral ter sprake zullen moeten komen
en daarom vooral op de mindere vergaderingen
overwogen moeten worden.

Misschien zullen de Kerken zelve hier nog
andere onderwerpen aan toevoegen, of ook
enkele er van weglaten. De vrijheid daartoe
wordt door dit rapport niet in 't minst ver-
kort. Slechts is het wenschelijk, om voor de
aanstaande Synoden geen andere werkzaam-
heden in te zenden, dan die rechtstreeks met
de Vereeniging in verband staan. Alleen voor
deze zaak komen de Synoden thans in buiten-
gewone vergaderingen saam.

Utrecht, 4 Maart 1892.

De Deputaten der Nederduitse Geref. Kerken.

K. FERNHOOT.

G. VAN GOOR.

A. KUYPER.

F. L. TOLTERS.

J. C. SIKKEL.

Voor Correspondentie gezien door

de Deputaten van de Christelijke Geref. Kerk.

J. VAN ANDEL, Præses.

H. BAVINCK, Scriba.

L. LINDEBOOM.

A. LITTOOIJ.

M. NOORDTJUI.

Philippus.

Het Geref. Tractaatgenootschap „Philippus“
richt zich tot „alle belangstellenden in het
heil van den soldaat“ o. a. aldus:

De Heere heeft ons in 1891 onze verwach-
ting geenszins beschaamd, maar daarentegen
boven bidden en denken gezegend.

Geheel het jaar toch vloeiden de gaven toe.
Particulieren en Vereenigingen, aanzienlijken
en geringen, dienstbaren en vrijen zonderden
iets af in het belang van den soldaat. Zelfs
daalen in den lande hebben door woord en
daad ons in dezen arbeid der liefde gesteund;
hooggeplaatste officieren hebben hunne inge-
noemenheid met dit werk bewijd; en
heeft niet zelfs Hare Majesteit, onze geëer-
de Koningin-Regentes, door een zeer
waardereend schrijven ons vereerd en be-
moedigd!

Dit alles maakte, zegt de onderteekenaar
Ds. E. Kropveld te Alblasdendam, niettegen-
staande de vele bezigheden, die aan het her-
der en leeraarsambt zijn verbonden, ons den
arbeid zeer gemakkelijk, en verheugden we
ons grootelijks in het vooruitzicht aan het
einde des jaars vele honderde kalenders
onder ons krijgsvolk te kunnen verspreiden. En
die blijdschap heeft God ons vergund. Om-
dat wij thans f 163.96 tegen slechts f 50.89
in 1890 hadden ontvangen, waren wij in staat,
thans naar bijna alle garnizoensplaatsen in ons
vaderland, kalenders heen te doen zenden, tot
een gezamenlijk bedrag van 567 stuks; terwijl
wij het ten vorigen jare bij 170 exemplen moes-
ten laten. Daarom gevoelen we ons gedrongen
om bij dezen onzen innigen dank te betuigen
aan allen, die ons tot dit liefdedwerk in staat
hebben gesteld. En och wat waren „onze
dapperen“ weer bij met zulk een doelmatig
Kerst- of Nieuwjaarsgeschenk te worden ver-
eerd. En zoo prijkt ook dit jaar weer boven
tal van kribben de Christelijke Scheurkalender
van „Philippus“, al gaat dat bij mengseldaat
ook niet zonder zelfverloochening, en al moet
het er soms smaadheid om dragen.

„Zie er eens“, zeggen eenige militairen tot
elkander, „V.... hangt ook nu 'n fijne
kalender; we moeten hem afscheuren.“

„Wat“, zegt een korporaal, „dat moet jelti
eens probeeren, ik vind het juist flink, dat
iemand ook in de kazerne voor zijn beginsel
durf uitkomen; jelti blijven van dien kalender
af, hoort!“

Ziel zoo blijkt het, dat de Heere geenszins
beschaamd maakt, dengenen, die den moed
hebben om zijn naam te belijden.

Dit bleek ook toen een officier een blaadje
afscheurde, en hetzelfde gelezen hebbende, aan
den soldaat vroeg, hoe hij aan dien kalender
kwam, en nadat Z.E. ingelicht was, op wel-
willenden toon zeide: „Ge moet die blaadjes
maar aandachtig lezen, daar valt iets uit te
leeren.“

Blijft er dus wel iets anders over, dan den
Heere ootmoedig en dankend te erkennen
voor het voorrecht ons verleend om ander-
maal het zaad des Woords onder de militairen
uit te strooien? temeer nu wij het zoo konden
doen, dat in schier al de kazernes, en onder
schier al de wapenen kalenders konden wor-
den geplaatst; mariniers, torpedisten en pan-
tser-artilleristen niet uitgesloten terwijl ook
Militaire Thuiszinnen en hospitalen niet werden
vergeten.

Moge nu ook de Heere zelf die uitgestrooide
zaadkorrels met den dauw des Heiligen Gees-
tes bevochtigen; het Woord des Heeren sal
niet ledig weder keeren; en kan een Paulus
slechts planten en een Apollon niet meer dan
nat maken; het is tevens God, die niet enkel
den wasdom geven wil, maar naar 1 Cor. 3: 7,
denzelven werkelijk ook *zegt*.

Zij op dien God dan bij den voortgang ons
oog geslagen; dragen we aan den troon zijner
genade leger en vloot, Vorstenhuis en Vader-
land steeds biddend op.

Gaan we dan ook met het verspreiden van

Scheurkalenders in de kazernes, met het oog
op den Heer der Legerscharen, biddend voor
waarts; laten we door blijmoedigheid iets af te
zonderen voor dezen Evangelisatie-arbeid er
toe medewerken, dat wij in het vervolg nog
meer kunnen verspreiden, dan tot dusver is
geschied.

Buitenland.

Engeland Uit de Congregationalistische
kerken.

Spurgeon betreude het diep in zijn leven,
dat onder de Baptisten zoovele leeraars ge-
vonden werden, die door den geest des tijds
bleken medegesleept te zijn en in den grond
der zaak tot het ongelooft waren overgelopen.
Maar nog erger is het gesteld, verklaarde hij
meermalen, in de Congregationalistische ker-
ken, d. z. die kerken welke hun oorsprong
vinden in de independenten, welke in Eng-
land zoo dikwijls bloedig vervolgd werden.
Dat Spurgeon hierin niet verkerd zag, blijkt
uit het volgende:

Te Liverpool komt een Unitarische ge-
meente in de Hope street samen. De Unitari-
ers verwerpen, gelijk bekend is, het leerstuk
van de Drieëenige Gods, meenende dat er
slechts een persoon in het Goddelijke wezen
is. Zij staan daarom buiten het terrein der
Christelijke kerk, welke toch op het fundament
van den Doop in naam van den Drieëenigen
God bijeenvergaderd is. Nu schijnen de Unitari-
ers het beginsel: „onderzoek alle dingen,
behoudt het goede“ in zoover te willen toe-
passen, dat zij nu en dan spreken, die hunne ge-
voelens niet deelen, uitnoodigen om hunne denk-
beelden uiteen te zetten. Althans is een Con-
gregationalistisch leeraar uitgenoodigd geweest
om in het gebouw der Unitariërs in Liverpool
zijn standpunt te verdedigen.

Eene schoone gelegenheid om op te komen
voor de eere van den Allerhoogsten God, die
als de Volzalige Drieëenige God bestaat en
de menschen er op te wijzen, dat alle zaligheid
alleen van dat heerlijke wezen afdaalt. ... zal
men zeker denken.

Doch niet aldus. De predikant der Congre-
gationalisten, die voor de Unitarische verga-
dering sprak, hield een rede over „de idealen
van het Congregationalisme“, en zeide gekomen
te zijn om te verkondigen, wat het algemeen
gevoelen der Congregationalisten was, n. l. welke
godsdienstige en kerkelijke beginselen hen
saambonden tot een leger. Het Congregatio-
nalisme was gefundeerd, volgens den predikant
F. A. Russell op de belijdenis der Goddelijke
soevereiniteit in Christus, op het verlangen
deze soevereiniteit te eeren